

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 213. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 14-го вересня 1939.

No. 213. Jersey City, N. J., Thursday, September 14, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Fax „Свобода“ Нйгрен 4-0237. — Fax „У. Н. Союз“ Нйгрен 4-1018 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

СКЛИКАННЯ КОНГРЕСУ ВІДСУВАЄТЬСЯ

ВАШИНГТОН. — Так виглядає, що президент Рузвельт не скличе конгресу цього тижня, як заповідали кілька днів тому достовірні джерела. Президент сам не хоче назначити точної дати, бо чекає, аж вийсниться наставлення конгресменів у тій справі. Покищо серед поважної частини конгресменів є вороже наставлення до зміни неутралястического закону. До сенатора Бора, що заповів боротьбу проти зміни, зголосились теж чільні сенатори Най і Венденберг. Вони, подібно як Бора, заповіли, що будуть боротися проти зміни неутралястического закону та знесення автоматичного ембарга, бо переконані, що така зміна доведе Америку до війни. Сподіваються, що президент таки скличе конгрес пізніше цього місяця. Він уже сам натякнув, що звідки до конгресменів вийде „скорі“.

АМЕРИКАНСЬКІ СОЦІАЛІСТИ ПРОТИ ВІЙНИ.

НЬО ЙОРК. — Провідник американських соціалістів, Норман Томас, взяв у публічний промови, що колиб він сам стояв на місці президента і бажав війни, то поступав би так, як президент нині поступає. Томас твердо висказувався проти участі Америки в європейській війні, бо через те й Америка порине в хаос та стратить остаточно всі ці демократичні свободи, якими вона нині втішається.

ДОКТРИНА МОНРО І КАНАДА.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт підтвердив свою обіцянку Канаді, що на основі доктрини Монро Америка буде виступати проти того, щоб якась інша держава встановила на континенті американським краї, включаючи Канаду. Це питання веригуло у зв'язку з тим, що Канада виповіла війну Німеччині і в стислім розумінні, це вона стала „агресором“. Дехто з тої думки, що Америка, даючи таку гарантію Канаді, доуможу краєві, через те сама вилується у війну.

ПРИГОТОВЛЮЮТЬ ЗАЯВУ В СПРАВІ БЛОКАД.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту заявив, що секретар Кордел Гол незабаром зробить заяву в справі морських блокад, стосованих воюючими країнами. В останніх днях не лиш німецькі субмарини спинювали американські кораблі, але англійські воєнні кораблі спринюють їх також. На днях вони спинили і потягнули до своїх портів два торговельні кораблі американської лінії „Блю Гел“.

СКІЛЬКИ АМЕРИКАНСЬКІ КОМУНІСТИ МАЛИ ГРОШЕЙ.

ВАШИНГТОН. — На зібзаннях комітету Даеса виявилось, що американська комуністична партія переплатила в останніх роках через свої руки на цілі пропаганди 10 мільйонів доларів. Бувший секретар цієї партії, Гітлов, заявив, що ці гроші комуністи діставали з Москви. Але теперішні провідники комуністичної партії обороняються тим, що, мовляв, ті гроші вони діставали від своїх членів, з яких кожний щороку вкладав до каси по 20 доларів.

ПОЛЯКИ ДІСТАЮТЬ ДОЗВІЛ НА ЗБИРАННЯ ГРОШЕЙ.

ЦІТРОЙТ. — Польський Народний Союз дістав з департаменту стейту дозвіл збирати гроші для рідного краю, але ті гроші не сміють йти на воєнні цілі. Таких грошей зібрав згаданий Союз поперх 200 тисяч доларів.

НЕБЕЗПЕЧНА ІЗДА МОРЕМ.

НЬО ЙОРК. — До ньюйорського порту прибав англійський корабель „Звізда Арандори“, який мусів прибрати всі міри „озброєності“, щоб швидко доїхати до цілі. Цілий час він мав світла погашені, а також цілий час їхав „зигзаком“, щоб виминути торпеди. В часі їзди він виминув дев'ять субмарин, що чигали на нього на морі. На кораблі було парусот пасажирів.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ІДЕ СМІЛО.

НЬО ЙОРК. — З ньюйорського порту відіхав до дому італійський великий корабель „Рома“, забравши з собою кількості пасажирів. Вантажу не мав майже ніякого. Капітан того корабля заповів, що цілу подорож корабель буде освітлений і допорожуватиме зовсім так, як за мирних часів. Тому, що Італія є неутраляна, капітан сподівається, що ніхто його корабля не зачіпить.

ВІДБРАЛО ДОЗВІЛ РАДІОВІЙ СТАЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Федеральна комісія комунікацій відбрала радіовій наладчій станції „Никербокер Редіо Інк.“, що оперує ньюйорську станцію „Добло Ем Сі Ей“, дозвіл тому, що та станція спреловляла захищувати відомості з Англії і Німеччини та їх надавала на своїх програмах. А це є заборонене. Зарад згаданій станції заперечив це і домагається повороту дозволу.

БОЙОВА ЛІНІЯ В ПОЛЬЩІ.

ВОЄННА НАРАДА.

У Парижі відбулася воєнна нарада, на яку приїхав лідером англійський прем'єр Чеймберлін. Місія наради не подана. Тим замініфестовано, що тепер є одна команда і повна згода. Дано Польщі приважені за хоробрі подвиги супроти Німеччини. Рішено боротися з Німеччиною всіми силами.

РЕВІЗІЯ МЕТРИК.

У багатьох повітах тернопільського воєводства політична адміністраційна влада наказала ревізії метричних книг за останніх дванадцять років з метою вишукати „зрушення“ назвищ і „крадіж душ“, при чому послугуються евіденційними записками воєнних урядів про рух населення. Між іншими такі ревізії відбулися в о. І. Цимбалі, вступника декана і пароха в Колодизі, повіт Скалат (ревізія в асисті поліції тривала три дні) та в о. Теодора Раченка, пароха в Густині, копичинського повіту. Всюди урядовці старости порубили записки, які — як кажуть — будуть основою доносів до прокуратури. Отже слід сподіватися нових масових процесів проти наших сасових процесів проти каліному тлі.

НОВГОРОД 11-ГО ВІКУ.

Цього літа розкопали водопровід вікового Новгороду. Стародавній розкоп віноситься до 11-го віку. Воду подавали видобутими внутрішніми колодами, злученими з собою в особливий спосіб. Цікаво, що в Німеччині міські водопроводи відомі приблизно аж у 15-му віці. Новгород випередив німецькі міста під цим оглядом майже на 400 років. — Розкопи на Вічевій площі не дали вислідів. — Ціні виследи дали розкопи на місці старинного базару. Експедиція викрила склепи з різними вечами. Знайшли прилавки, столи й чимало залишків овочів, зерен, ягід і т. п. Цими знахідками незвичайно зацікавилися агрономи. Досліджували, які овочі плекав Новгород. Вже тепер можна сказати, що були там різні роди овочів і земних плодів.

НАПАД ПОЛЯКІВ НА „ГАРЦЕЖИ“.

Перед трибуналом окружного суду у Львові відбулася розправа проти 5 поляків: Едварда Мухи, Яна Кельба, Владислава Речухи, Яна і Владислава Чикелів за те, що вони 23 квітня ц. р. напали на табір польських „гарцези“ у Зубрі коло Львова. З акти обвинувачення виходить, що підсудні Е. Муха та Ян Кельб, два приятелі, вишили літру горівки у „звізку стшечелік“ на Персенківці і з трьома дальшими підсудними напали на польських „гарцези“, озброєних палицями. Напасники побили двох „гарцези“, інших розігнали в таборі і пограбували їм харчеві припаси, консерви, ножки, м'ячик та помпу. Трибунал засудив Едварда Муху на в'язницю в домі поправи, Яна Кельба на півтора року в'язниці, Владислава Речуху на 8 місяців в'язниці, Яна Чикеля на 10 місяців з тим, що цим трьом засудженим трибунал припинив виконання кари, а Станіслава Чикеля на 2 роки в'язниці без припинення виконання кари.

НАПАД ЖІНКИ-ГРАБІЖНИЦІ.

У Мисловіцях невідома жінка напала на помещання п. Шив. підчас їх несприятливості. Служниця зайвля, що є кучицею п. Шив. Підчас розмови намовляла служницю, щоб вийшла з помещання, але це їй не вдалось. Тоді кинула на служницю, перекинула її на ліжку, накрила перинкою і почала її бити аж до втрати притомності. Після забрала частину гардероби і біжутерії та втекла. Поліція шукає жінки грабіжниць.

БУДОВА ДОМУ ТІШ У ШОЛОМІ.

Заходом управителя школи Пйотра Білхарського в Шоломі, повіт Бібрка, зорганізовано читальню ТІШ для кількох поляків. Тепер читальня ТІШ приступила вже до будови власного дому в цьому наскрізь українському селі. Слід згадати, що П. Білхарський відстає своє помещання на провізоричну капіцію на богослуження для місцевих поляків.

МУЗИЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ У ЛОНДОНІ.

Англія організує річницю слави музичних фестивалів, відомі під назвою „Лондонський Музичний Фестиваль“. Мірою зацікавлення цього річницю фестивалем між англійською публікою, славною з високої музичної культури, може бути факт, що в цьому взяло участь назагал 145,000 осіб. На концерті Токканія білетів розлосовували, бо на загальне число 13,000 вільних місць зголосилося 75,000 аматорів. У лондонському фестивалі взяло участь 8 великих оркестрів, 14 хорів, з яких кілька двоох „гарцези“, інших розігнали в таборі і пограбували їм харчеві припаси, консерви, ножки, м'ячик та помпу. Трибунал засудив Едварда Муху на в'язницю в домі поправи, Яна Кельба на півтора року в'язниці, Владислава Речуху на 8 місяців в'язниці, Яна Чикеля на 10 місяців з тим, що цим трьом засудженим трибунал припинив виконання кари, а Станіслава Чикеля на 2 роки в'язниці без припинення виконання кари.

ЗГОРИЛО ЦІЛЕ СЕЛО НА ВОЛИНІ.

В селі Довге під Костоном вибухла пожежа в хаті Гарасима Поліка внаслідок поганої будови комина. Вогонь швидко перекинувся на сусідні будинки і незадовго ціле село стояло в вогні. Пожежа знищила 125 хат і 50 господарських будинків. Крім того згоріло багато живої інвентарі. В рятунковій акції брала участь пожежна сторожа з Меліжич, при чому важко попікся один член сторожі. Шкоди сягають 100,000 зл.

БІЛКА ПІДЧАС ВІДПУСТУ.

Підчас сварки на відпусті в Кольбушовій згинув під ударами ножем Маріян Ден з Кам'яні, а важко ранений П. Сурдиха помер чергового дня від ран. Поліція вче допит.

ЗЛОВИЛИ БІВНИКІВ.

Бучацька поліція арештувала під замітом вбивства С. і Е. Райнерів, власників млина в Баранові, чотирьох мешканців села Вичолки. Поліція ствердила, що вбивство мало грабункове підложжя.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ДАЛІ ЗАЙМАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ

БЕРЛІН. — Американський кореспондент подає, що німецькі війська посуваються тепер з найбільшим успіхом на галицьким фронті. Німецько-польська бойова лінія сягає тепер безпереривно майже від самої Варшави аж до Карпатської України. В Галичині, як подає німецький комунікат, наступають головні залогацькі полки, що складаються з гірників, що звичайно до гористого терену. Німецькі війська вже доходять до Перемишля, але ледви чи будуть його здобувати, бо він має бути сильною, модернізованою твердиною. Значить, що готові його окружувати в такий спосіб, як це тепер німці роблять з Варшавою. Який скорий цей наступ у Галичині видно з того, що комунікат подає, що сьомо-вацькі й шлеські війська зробили за одне дню 50 миль дороги. Це настільки важне, що польський воєнний комунікат подає, що на тому відтинку опір завзяті бої, бо польська армія ставить сильний опір. Німці заняли далі Краковець, віддалений від Львова 40 миль, а також Самбір, що також віддалений 40 миль від столиці України під Польщею, як це каже у воєнних комунікатах.

ЛЬВІВ — СПРАВА КІЛЬКОХ ДНІВ.

БЕРЛІН. — Німецька преса заповідає, що заняття Львова, столиці Західної України, є тільки питанням кількох днів. Львів далі бомбардують.

„ГРІЗНЕ ПОЛОЖЕННЯ“.

ЛЬВІВ. — Агенція Галаженна, що у відозвах до людности Львова каже про грізне положення, але заповідається, що населення буде боронити Львова з усіх сил.

ЗАВЗЯТІ БОІ.

БЕРЛІН. — Самі німецькі комунікати признають, що тепер іде сильний і рішальний бій на всіх відтинках польсько-німецької бойової лінії. За два дні німці мали 2,000 жовнів убитих, а до 15,000 ранених. Значить, що втратили таким чином майже цілу дивізію. Скільки є вбитих і ранених по польській стороні, цього ніхто не знає. Німці рахують на те, що вже замкнули кілька польських дивізій, що були коло Познаня і Гнезна, які то міста є вже в німецьких руках. Польське військо хоче продертися з німецьких кліщів і дістатись від Варшави. Саме тепер рішається його доля. Німці подають, що населення завдає їм великої шкоди, бо цивільні стріляють на німецьких жовнів із засідок. І так воно є, бо це потверджується польськими комунікатами.

НАСТУП ЗДЕРЖАНИЙ, КАЖУТЬ ПОЛЯКИ.

ВАРШАВА. — Варшавське радіо далі передає час від часу відомості про те, що діється на фронті. Каже, що німці відкинули від Варшави на кілька миль та що польське військо на всіх фронтах здержало німецький наступ. Помагають у цьому і дощі, що здержують довіз муніції й поживи, а також є перешкодою для скорого наступу з повзми і важкими гарматами. Кажуть, що поляки здержали тепер німців у такий самий спосіб, як здержали їх то-му 25 років французий під Марною.

ВІДТИНАЮТЬ ЛЬВІВ.

БЕРЛІН. — Польські землі, що давніше були під Німеччиною, є тепер у німецьких руках. Питання, чи тим Німеччина задовольниться. Цього ніхто не знає, та видно, що Гітлер іде тепер займати цілу Польщу, щоб зліквідувати цілковито цей фронт боротьби. Ось тому йде такий скорий наступ на Львів, бо німці хочуть таким чином відтягти Польщу цілковито від зв'язку з світом, а цей одинокий зв'язок іде через Львів до Румунії. Також перетинають зв'язок Польщі з Соведами, що йшов з Варшави через Білосток.

СОВЕТИ ПРО БУНТИ В ГАЛИЧИНІ.

МОСКВА. — Американський кореспондент подає, що советське радіо подало про бунти українських селян у Галичині, звернені проти деяких польських розпорядків. Казало, що ті відомості дійшли через Румунію. Селяни попалили двори багатьох польських дідичів. Це, каже кореспондент, дуже пошкодило духів селян, бо підчас революції в 1917 році також напали двори поміщиків в Україні під Росією.

НА ЗАХОДІ БЕЗ ВЕЛИКИХ ЗМІН.

ПАРИЖ. — Французькі війська оточують німецьке промислове місто Сарбрікен, що є також важним залізничним вузлом. Його німці евакуювали. Упадок міста матиме велике моральне значення, а ще на стратегічному бою. З комунікатів виходить, що ще цілком французько-німецькому фронті ведуться завзяті бої і є поважні жертви в людях. Але покищо більших змін нема. Французи держать заняті позиції й постійно звільня йдуть уперед.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily, except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свободи": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

POLAND IS NO DEMOCRACY...

Так сказав Михайло Кая з Провіденс, Род Айленд, вернувшись з відвідин Польщі. А що ті слова висказав у хвилині, коли Польща є в центрі американської й світової уваги, то не диво, що це надрукувала не тільки місцева американська газета, але також передрукували його завваги й інші газети, що виходять англійською мовою й іншими.

"Польща не є демократичною державою і в ній нема таких свобод, що їх маємо в Злучених Державих."

"Я завжди бажав побачити мій рідний край, та тепер, якби мені хто дав навіть мільон доларів, я до Польщі не вернувсяб. І мені жалко за моїх братів і сестер, що змушені там жити."

"Польща — це найбідніша країна в світі."

Так говорив з сумом М. Кая, згідно з тим, що передали американські репортери. Очевидно, що для нас, українців, нема в тому всьому нічого нового. Це ми знаємо далеко краще від М. Кая. Але й те, що він передає про страшенне переслідування непольських народів у Польщі, заставить неодного американця до думання. І тоді він значне розуміти, чому тепер Польща виявляє себе такою слабкою. Бо сильною вона ніколи не була. А це тому, що свою силу будувала весь час на насильстві, на поневоленні інших народів, на самовільному ломанні міжнародних договорів, як от про охорону національних меншин. Польща, як відомо, облудно й насильно загарбала від Литви литовську столицю Вильно. Бо про наїзд на українські землі — то вже й шкода говорити.

Очевидно, що й тепер знайшлися польські священики і студенти, що пробують відповідати М. Кая і виправдувати Польщу. Та це без значіння. Їх відповіді вказують хіба тільки на конечну потребу дальшого висвітлювання в американській пресі польської "демократії", а з нею й українського поневолення у Польщі. З цього боку важним є і те, що тепер проголосили російські православні єпископи у справі загарбання Польщею „російських православних церков". Ті єпископи віднесли до папи з проханням вплинути на Польщу, щоб заперестала це нищення. З нашого боку не входило тут у те, що ті церкви є українські, а не російські. Нам важне те, що відповів Ватикан. Отже, як подає апостольський делегат, Ватикан висказав Польщі у тій справі своє глибоке невдоволення, заявляючи, що Польща не була управнена до таких учинків на підставі умови з 120. червня 1938 між Ватиканом і Польщею. Значить, що Ватикан офіційно підтверджує, що в Польщі нема демократії — навіть у релігійному житті. Нема дійсної свободи віри, а є граблення церков — із законом.

СЕМІЙ КОНГРЕС УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ П. АМЕРИКИ

В дні 2, 3 і 4-го вересня ц. р. відбувся в готелі Долгас у Ньюарку, Н. Дж., семий конгрес Ліги Української Молоді Північної Америки. Своім чином цей конгрес перевищив усі попередні, а також змістом нарад і дискусій був надзвичайно цікавий. Повноправних делегатів, що заступали різні молодечі клуби і товариства, найбільше по двох від кожного, було 166. А також було поперх 200 гостей.

Вже з першого дня зарисувалося, що конгрес є поділений на два ідеологічні табори. Один табір, на чолі з попереднім президентом п. І. Романишином і редактором офіційного органу Ліги, „Тренду", панною А. Задорожною, закидав другому зрад демократичних принципів і симпатії фашистських, тоталітарних устроїв. До того другого зачислав цей перший табір прихильників та однодумців органу молоді ОДВУ „Україна" та тижневика „Юкрейніан Вікі" чи „Свободи".

Широка дискусія вивязалась над звітом редакторки А. Задорожної, який деякі делегати закидали внесення політиканства до Ліги, шляхом одностороннього редагування „Тренду". Редакторка, як їй закидувало, на власну руку і без порозуміння з редакційним комітетом, містила в „Тренді" такі статті, які таврували інші молодечі посвоячені з Лігою, організації, „фашистськими".

Ред. Задорожна оправдувала свої закиди поодинокими цитатами з дописів, що були міщені в офіційних органах ОДВУ, а також у „Свободі" і „Юкрейніан Вікі". Проти неї виступили інші делегати і делегатки — пані М. Герман, пані Ю. Андрейко, С. Шумейко, п. В. Буката, п. В. Душин, п. Желехівський і інші — та доказували, що містять в даній газеті погляди, відмінні від тих, що їх має редакція, належить до демократичних засад і це на кожному кроці діється в чужих, найбільш демократичних газетах. Той редактор, що здуше відмінну думку і не допускає її на сторінки своєї газети, поступає більш недемократично, ніж той, що врядаючи поміщує такі думки, з якими не погоджується. Міродатним для даної газети є її річні ухвали і резолюції. Резолюції зїздів ОДВУ все піддержували демократичні принципи. А редакційні статті

„Юкрейніан Вікі" чи „Свободи", все послідовно стояли за демократію, вкладаючи в те поняття не пусті слова і фрази, але живий зміст.

В бігу цієї дискусії вийшло на яв, що фактично конгрес не був поділений на два ідеологічні табори, — демократичний і фашистський, — тільки на два демократичні табори, серед яких один під „демократією" розумів заскоуру, незмінну форму, а другий — життєвий зміст. Перший пустословно повторював слово „демократія", не даючи йому життєвого змісту, обмежуючись до закидів своїм противникам „відступство" та прихильності до „фашизму". Другий „престестував" проти цих закидів, і заявляв, що сам стоїть кріпко на платформі демократії. Але внаслідок суспільно-економічних і моральних перемін, які переживає нині в скорому темпі наша цивілізація, слово „демократія" треба наново дефінувати і надавати йому виразні суспільні змагання.

Широка дискусія велась над українським модерним націоналізмом, якому панна Задорожна та її однодумці закидали „фашизм". Після закінчення дискусії панні Задорожній конгрес відмовив подяки за працю й тим опрокинув її закиди. Велике обурення викликав серед прийнятих делегатів репортаж з конгресу, поміщений у місцевих американських газетах, з яких виходило, що п. І. Романишин і п. Задорожна є чоловіми представниками „демократичного табору", а інші є „фашистами".

Конгрес одноголосно ствердив, що „всі прийняті делегати є демократичні наставлені і нема серед них ніяких фашистів. Окремою резолюцією конгрес підкреслив, що стоїть унітності на засадах американської демократії і що таврує водночас комунізм, фашизм і нацизм. Далі в резолюціях конгрес також підкреслив, що погоджується з українським бойовим націоналізмом, який змагає до визволення українських земель зпід займанщини і до створення української соборної держави. Інші резолюції таврували чужих наїзників українських земель, які своєю політикою гнуть творять заколот у світі і викликають воєнну атмосферу.

Конгресом проводив п. М. Пізнак, що опісля був вибран

НА СХІДНІХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Плянність, чи хаос?

Коли слідкувати за українською пресою, зпід московської займанщини, чи за советською пресою взагалі, кидається зразу в очі питома для тамошнього життя, чи радше для всіх його діянок, відмінність та своєрідність по своїй формі та змісті від зовнішнього світу, в якому життя це укладається в наскрізний спосіб. Твердимо це не тільки ми, але хоч як це дивно — і самі більшовики. Річ тільки у відмінній розцінці тих двох дійсностей нами і Москвою. Бо коли нам ясним є, що нормальному і пересічному європейцеві різнорідні вивіскі, які переводяться на советському підданому, ніяк неприемливі, коли ми свідомі того, що советська дійсність є глумом над найістотнішими почуттями і вимогами живої людини та коли йде зокрема про окуповані Московією українські землі — насильням над підставовим у кожній нації бажанням свободного розвитку і життя, — тоді в уст заграбленої московсько-шевицької пропаганди все, що діється на заході, є експлуатацією робітників, а все, що діється під московською владою, має бути для нього раєм, таксамо, як раєм та „заможним і культурним" життям має бути нечуваний гнет і грабінництво для підяремної України. Джерела цієї пофальшованої більшовицької розцінки ситуації треба шукати з одного боку у жахливій розбіжності між дійсністю і тим, що хотілось би бачити, а з другого боку у потребі звичайним заблажмануванням

очей советському підданому вдержувати його сак так при собі, чи радше хоронити його від того, щоб він станув отверто проти режиму. Наслідки цього стану можна завважати на всіх ділянках життя. Коли напр. узяти під увагу найактуальнішу на СЗЗ проблему обробки землі, збору збіжжя, чи цілої системи різного господарства взагалі, то зразу вдаряють кожноразом розмашні плани, гомінні заклики про перевищення завдань, святочні обіцянки досягнути таких то і таких осягів, а з другого боку рівночасна диспропорція у вислідах. Бо призначається напр. для якогось колгоспу певну скількість сотнів збіжжя; яке він має дати, певну скількість худоби, яку він має виплекати і т. д. Все те переходить через різнорідні комітети, партійні і фахові, все це основно розглядають, доповнюють і змінюють та врешті затверджують. Тоді „захоплені" колгоспники „витають", постанову згаданого комітету „радіються", що Москва „призначила на них означену драчку", у висліді якої їхня праця має піти окупантові в зуби, врочисто заявляють, що плян перевищують та висилають „ширий привіт" „любимому" Сталінові. Але приходить справа здійснення обіцянок і переведення пляну в життя і зразу починається балаган. То сімвалі посповані, то плуги поржавілі, то знову цілі комбайни не до вжитку. В керівних рядах проявляється занедбаність, постають навісні шкідники і вороги народу і невдачі ростуть. Поле стоїть незасіяне, чи як тепер, засіяне і давно спіде збіжжя стоїть на пні і сіплється, або зжате і зложено, гине на полі, бо справи молотилки не наладна. Не входимо тут у це, наскільки стан цей викликаний саботажем українського селянина, що остається, як відомо, у сталій боротьбі з Москвою, а наскільки він спричинений взагалі балаганною і нежиттєздатною більшовицькою системою; нам іде лиш про ствердження цього факту, що його навіть більшовицькій пресі не вдається скрити. При тому характеристичний спосіб писання про ці справи. Кожну саме статтю, згідно з існуючою системою, починається дуже самопевно і бойово. Пишеться тоді про „небувалі" успіхи, про новий лад, про „заворотне" темпо праці і т. д. Опися поволі стверджується недостатність, які „мимо всього" існують, врешті пишеться, що в даній ділянці попросту цілком зле. Тоді йдуть грімні на вивинки, якими з правила є „вороги народу", що „пролізли" в советський апарат, а щоб з тяжкої ситуації сак-так вийти і статтю благополучно закінчити, наступають міцні заклики і зазивы, що тим разом мають стан направили. Розуміється, з фантастичними успіхами все це не має нічого спільного. Ось деякі маркантніші приклади.

Живна досі не переведено. „Вісті" з 17. серпня ц. р. пишуть: „Високий урожай, вироблений у цьому році колгоспниками і робітниками машинно-тракторних стацій і радгоспів — яскравий доказ того, наскільки зміцніло наше соціалістичне землеробство. Під керівництвом більшовицької партії колгоспники навчилися добиватись високих урожаїв... Вільна, щаслива, радісна праця в колгоспах розкрила тисячі талантів... Урожай зерновий у цьому році перевищив усі попередні. Але що з того? Треба сумніватись у справжній успіх, коли пониже в тій самій статті пишеться далі, що:

Першого дня нарад, в суботу вечором, відбувся в новім місцевім українським домі, званім „Український Центр", бал, на яким було присутніх коло 700 осіб, головню самої молоді. В неділю пополуноді відбувся концерт в честь композитора Михайла Гайворонського. Провід концерту спочинав у руках диригента Степана Марусевича і Мирослава Желехівського. Вечором того дня відбувся бенкет, на якому складали привіти представники більших українських організацій. На бенкеті було понад 500 осіб.

XIII.

Гордубал сидить у коршмі й радіє. Слава Богу, нині тут людно: Михальчук є тут і Варава, Подерійчук Михайло, Герлак, по вулиціному Кобила, Федеш Кирило і Федеш Грицько, Федюк, Костомаха, Сивенький, три брати Конечні, гайний Дойда, самі сусіди, кажуть, підуть дикі свині стріляти, роблять шкоду в полі. Грицькові належить скеля під Менчулом, добре буде з ним побалакати, почати здалека й обережно: наприклад, що треба полагодити каміням дорожку до поля. Та ба, пригадалось Юраєві: не маю вже поля. Хлобуняк його має, онде сидить і хмуриться. Не маю поля, що мені до їх диків? Хай собі самі на них полонють; що я — ані сюди не належу, гризеться Гордубал; думайте про ваш клопіт, я маю свій.

(Далі буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

„Керівники місцевих радянських, партійних і земельних органів мусять допомогти колгоспам організувати роботу так, щоб на полі не пропало жадного колоска, жадної зернини... Треба виявити максимум оперативності в керівництві... треба негайно пустити в роботу всі комбайни, живиларки, молотарки..." Виходить, що вгорі вичислені „успіхи" це не успіхи, а щоденне побажання, бо інакше не треба булоб стверджувати всіх нестач і назначувати нових завдань, як це роблять „Вісті". Врешті існуюча дійсність потверджує, що саме так є. Бо в тій же статті пишеться: „Повільно збирають урожай комбайнами в Сватівському районі, Ворошиловградської області. Тут ще понад три тисячі гектарів пшениці... стоїть на пні. Дирекція Сватівської МТС пальце об пальце не вдарила, щоб пустити в роботу всі 37 комбайнів... Одеська область однією з перших в Україні почала жнива. Однак і досі тут не скошено 32,6 тисячі га... В запорізькій області ще не скошено колоскові культури з площі в 118,8 тисяч гектарів". Коли взяти під увагу, що все це написано 17. серпня, коли жнива повинні були бути давно покінчені, то можна мати добре уявлення про тамошню дійсність. Це однак не перешкоджає советській пропаганді в рожевих краках дійсність цю розмальовувати і розбудовувати нові пляни. Що таке писання вилами на воді нічого спільного з успішною роботою не має, це там нікого не обходить. Бо власне це є одною з незрозумілих для Європи, але не менш підставових прикмет тамошньої дійсності.

„Класовий ворог" нищить шкільництво.

Все, що ми сказали, про сільсько-господарську методику праці в підмосковській Україні, відноситься в неменшій мірі до справ шкільництва. Ось іде початок шкільного року, а з ним стверджувати треба нові нестачі, що внеможливають правильну науку. Нема ані достаточної скількості підручників, ані шкільні будинки не є у відповідному стані; ані теж учительських сил не достає. „Вісті" з 16. серпня ц. р. пишуть м. ін.: „Технічна готовість міських шкіл ледви досягає 50% а сільських розпочатих будівництвом у 1936—38 рр. ще менша... Незадовільно постають школи письмовим приладдям. Виробничі і торговельні організації зривають випуст і доставу його". В подібному стилі пишеться далі. Чому такі занедбані „Вісті" не говорять, але каже за них „сам" намісник Москви, Микита Хрущов, що без обиняків розяснює причини безладдя. Він каже („Вісті" 16. серпня ц. р.): „Але у нас ще є недобиті класові вороги, які служать у капіталістичних розвідках, прагнуть шкодити нам. Треба до кінця знищити фашистську агентуру — троцькістів, бухаринців і буржуазних націоналістів, до кінця очистити нашу радянську, священну землю від фашистської мерзоти. І це буде зроблено". Чи однак це зрозуміло так легко, як Хрущов обіцяє, не знаємо. Знаємо natomiast, що ліквідація українських „буржуазних" націоналістів триває на СЗЗ вже 20 літ. Який її вислід — відомо.

Безоглядна експлуатація й окупантський глум.

Що вся політика Москви в Україні оперта на методі вискису й насильня, про це сьогодні ніхто не сумнівається. Сила вартості України як „невідомої" частини Москви міряється для цієї останньої м. ін. силою родючості української землі. В подібний спосіб підходить Москва до ін:

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ПЕРША.

17)

В Америці, скажми, там фармер не чекає, коли прийде різник; сам іде до міста й робить умову: стільки й стільки штук річно, стільки й стільки весів молока денно, оларайт. Так воно робиться. Чом, прошу красно, воно не йшов і тут? Купити візок і коника — продай ти свої коні, Поляно, я хочу коника, з котрим можна балакати та їздити до міста. Ну, американець визнається в ділі, не дарма був у сатах; возить повний очкур грошей додому. Та й сусіди приходять: чи не міг би ти, Юраю, продати в місті пару тусей? Чом би не міг, але не так, туску під паху й торгуватись, а так: п'ятдесятя, сто тусей на тижень, посадити їх у коші й гайда з ними до міста. Оттак то, сусіде, робиться бізнес. Або дрова — п'ятдесятя возів дров. Бараболя — на вагоні. Дивіться на Гордубала, який розум собі привіз з Америки! Чейже й ти, Поляно, скажеш тоді: нуж і розумний цей Юрай, ні один молодий того не докаже; гей, Марійко, Оксано, зуйте газді зоботи, вернувся з базару. А що ти, серденько, робила цілий Божий день? За маетком доглядала, з челяддю мала клопіт, а потім, ну, потім, Юраю, я чекала на тебе.

Гордубал сидить на якійсь пензку й моргає. Спробувати це, чом ні? Хлоп доти молодий, доки щось починає. А не піде це, то інакше. Треба купити скеля під Менчулом — камінь як мармур, і квадри возити до міста; хіба вони мають у долині який камінь? Лише багно й порох, навіть небо там загорошене. Я сам ламатиму камінь — чи малою десяти возів дров. Бараболя —

Навіть з динамітом, братчику, дам собі раду. Видовбаеш діру й заложис запал — геть усі, тикайте — й бум! Ну, Поляно, це так хлопська праця, що? Що проти цього ловити жеребчика? Але з червоним прапорцем, у руці, позір, стріляє — здорово буду бухати, а ти другий — лови собі коні в полі.

Е, тут ще багато дечого знайшлось. Що маєте в долині? Нічого, долину. А тут — у Кислї Води залізо, вода від самої іржі руда. Під Татаркою — якийсь блискучий камінь, мов та смола. Баби кажуть, у горах лежать скарби. Попоходити по верховині аж за Високу, за Чорний, за Татарський, за Тупий — хто зна, що там ще знайдеться. Йо, братчику, тепер і під землею шукають. У домі нічого, ані слова. Завтра, Поляно, їду до міста, балакати про щось із панями — й досять. А потім придуть пани й просто до Гордубалів: добродень, чи вдома пан Гордубал? І, пане Гордубале, суди, пане Гордубале, туди, ви знайшли скарб, такий мінерал, що його вже п'ятдесятя літ шукаємо. — Ну, чом ні? Мовляла,

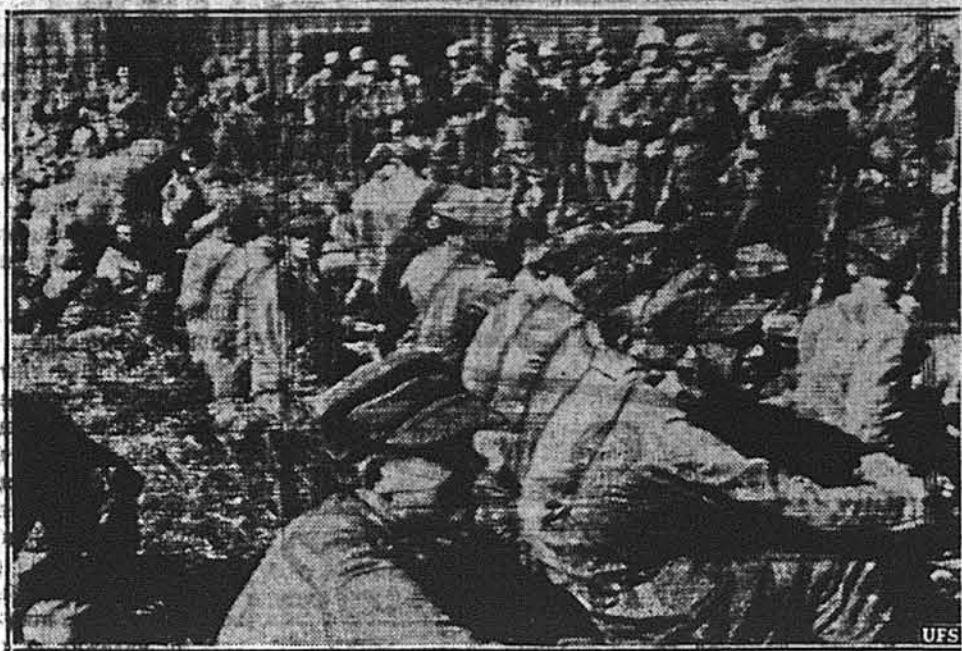
самий камінь — а бачиш, із чого той камінь? Не знаєш, то не говори.

Гордубал якось застидався. Може це дурниця; але камінь під Менчулом — це не дурниця. То я мусів би мати воли, пару-другу волів — може ті подільські, сірі, роги мов гіляки; гей, воли мої круторогі! Та з вантажем каміння в долину — йти перед волами й тільки соб-соб, дабе! Така з дороги! А ти з твоїми кониками — виминай воли аж по ріві! А чі то воли? Гордубалові, ніхто в околиці не має таких конів.

Гордубал виміє з пазухи торбинку й перераховує гроші. Сімсот доларів — це більш як двісті тисяч корон: гарний річ! Поляно! З цим можна почати нове життя. Сама побачиш, який хлопський цей Юрай. Розум — також сила. Дорого коштує кінь, що несе голову догори, але диви, отакий вил: киває головою, несе ярию на шиї, а праці зробить більше.

Юрай киває головою й подається на двір. На дворі Поляна лущить горох; тільки

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

„КУРІНЬ СМЕРТІ“ ПІДДАВСЯ.

На світліні польський „курінь смерті“, що вивергав дощу облогу в твердині Вестерляте-коло Данцігу. Нарешті він піддався німцям.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Я.!

ДНЯ 14. ВЕРЕСНЯ, В ГОД. 8. ВВЕЧІР

в парох. галі проф. О. НЕПРИЦЬКИЙ-ГРАНОВСЬКИЙ, голова ОДВУ, виголосить реферат на тему:

УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ В ЄВРОПІ

Українці та українці являються численно на цей доклад. Проф. О. Н. Грановський, що недавно вернувся з Європи, дасть нам докладні інформації про теперішнє положення нашого народу в Європі.

Управа ОДВУ.

УВАГА! ПЛЕЙНСБОРО, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО КЛЮБУ В ПЛЕЙНСБОРО, Н. ДЖ.

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 17. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 17, 1939)

В ЛІСКУ БІЛА СЕЛЕНА В ПЛЕЙНСБОРО, Н. ДЖ.

Початок у годині 2. пополудні. — Вступ 25 центів.

Цим запрошується всіх місцевих і доколических громадян як Товариства Сестринства і Молодечі Організації прибути численно на цей Пікнік. До пікніку забави буде пригварити добрий музика, за що ручити Комітет.

Увага! Бразі дощу Пікнік відбудеться в наступну неділю, 24. вересня.

ЗАТОПЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО КОРАБЛЯ.

АК! Німецька субмарина торпедувала англійський корабель „Олів Гроу“ недалеко ірландського побережжя. На світліні капітан затопленого корабля, Джеймс Барнетсон, з кількома товаришами залоги, що їх вилував американський корабель „Вашингтон“.

КОРАБЕЛЬНИЙ СКОРОМІР.

Майже кожного року вивискають корабельні товариства нові кораблі, що швидко плавують давніші і скорочують час їзди між далекими континентами. Щоб могли оцінити справність мотору корабля, доцільність будови каюда, економію улаштувань тощо, мусить бути на кораблі апаратура, що дозволяє об'єктивно оцінити прикмети даного корабля, передовсім його швидкість. Апаратура до міру швидкості корабля мусить працювати непомилково, без огляду на різні побічні впливи, як вітер, водні струї тощо. Звідси зрозуміла трудність, яку приходить до поборо при будові скоромірів. Дотеперішні прилади, побудовані головню на гідростатичних основах, не були докладні. Шойно тепер у Гамбургу винайшли новий прилад, незалежний від впливу вітрів та хвиль. У передніх стінах каюда вміщений уклад злучених суден, виповнених живим сріблом, що порушає толчок, злучений з годинниковим механізмом. Апарат діє на основі залежності тиску і швидкості і має також прилад, що реєструє дорогу, яку корабель пербує.

НОВА ПІДВОДНА ЛІХТАРНЯ.

Советським інженірам — запевняє советська преса — вдалося сконструувати нову підводну ліхтарню, якої живитимуть водолази. Нова електрична ліхтарня дає дуже сильне світло під водою і горить 600 годин. Советські водолази перевели вже перші проби з цією ліхтарню на морським дні в Ленінграді.

ЗБОРИ ВІДПОВІДІ У. М. СОЮЗУ

ДЖАНСТАВІ, ПА. Місячні збори відбудуться 17. вересня, в годині першій, в галі церковній на Вудві. Проситись всіх членів прийти на ці збори, бо буде сразовання з іншими зборами, також призначити свої задоволення. — Теодор Волощук, секр.

БРОВІДЕНС, Р. АР. Місячні збори Сестр. Любви, від. 177, відбудуться в неділю, 17. вересня, в 1. годині пополудні. Проситись всіх членів і наслідків місцевих і доколических громадян прийти на ці збори, відбудуться в Клубі на Чарльз-уї, С. Савка, секр.

АЛІКВІПА, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Ніколаї, від. 180, відбудуться в неділю, 17. вересня, в годині 2. пополудні, в новім Укр. Домі, 400 — 6 вул. Кожний член повинен явитись, бо маємо багато справ до пологодження і справа базю. Недаремно урядник заплатити кару 1 дол., а член 50 ц. Проситись прихистити своїх знайомих і инших їх до Тов. У. М. Союзу. — В. Венгрінович, предс.; С. Неахатий, кас.; М. Більський, секр.

БРУКЛІН, Н. Я. Триквартальні збори Тов. Дістер, від. 310, відбудуться в суботу, 16. вересня, в год. 7:30 вечором, в галі, де завжди. Кожний член повинен явитись, бо маємо багато справ до пологодження і справа базю. Недаремно урядник заплатити кару 1 дол., а член 50 ц. Проситись прихистити своїх знайомих і инших їх до Тов. У. М. Союзу. — В. Венгрінович, предс.; С. Неахатий, кас.; М. Більський, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 17. вересня, в годині 2. пополудні, в галі, де завжди. Проситись всіх членів і наслідків місцевих і доколических громадян прийти на ці збори. — М. Романюк, предс.; К. Гасеніцька, кас.; Д. Тимчик, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Надзвичайні збори відбудуться 28. вересня, в суботу, 16. вересня, в годині 7. вечір, в Укр. Гор. Клубі, 608 Вест Лаксавана Ене. Присутність всіх членів є konieczною, що є важна справа до пологодження, котра має бути пологоджена цього місяця. — А. Гловач, предс.; М. Ягелло, кас.; Р. Рубальський, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Збори Бр. св. Дістри, від. 288, відбудуться в неділю, 17. вересня, в українській галі, 235 Карбон уї., в 2. годині пополудні. Присутність кожного члена konieczна; і заразом треба заплатити місячні вкладки. — А. Данилюк, секр.; В. Занік, предс.; Д. Мушастий, кас.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Місячні збори Сестр. Рोजа. Богородиці, від. 36, відбудуться в суботу, 16. вересня, в галі церковній, в годині 7. вечір, точно. Проситись членів, щоб вони явилися на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Збори призначені один тиждень через перешкоду. Уряд просить усіх членів явитись і привітати свої аклади, бо коли вислаємо до каси, то через це каси терять. Тож приходьте на збори і привітайте нових членів з собою, а отримаєте за це нагороду. — Марія Гойсак, предс.; Анастасія Гришак, кас.; Марія Ходак, секр.

ПАСЕРІК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Ім. Івана Франка, від. 97, відбудуться 17. вересня, в 2. год., в церковній галі, 47 Говн Еве. Умовляється членів, щоб трохи численніше приходили на збори, а не прислали дітей, бо літні вакації вже минули і, в ріжні справи до пологодження, тож з дітьми не можливо пологоджувати. — П. Мікула, предс.; М. Табачук, секр-кас.

НА РОЗПУТТІ

Історія одної родини. Написав Р. Д. Сарчак. З передмовою Л. Н. Гринько. Ст. 128. Видавництво „Українська бібліотека“. Видавець Іван Тиктор, Львів.

Оповідання одного адвоката, що через помилкове виховання не вдалося йому діти.

Ціна 50 центів. Замовляйте в „Свободі“: „Svoboda“ P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІДКРИЛИ ЧИНИ АРАБСЬКІ РУКОПИСИ.

Шведський учений д-р Оскар Легфрін, професор семітських мов в університеті в Упсалі, знайшов у медіоланській „Бібліотека Амброзіяна“ апокрифічне євангеліє св. Івана, переказане з сирійської мови арабською. Євангеліє має 270 сторінок. Досі не знали подібної версії євангелія, отже це відкриття велика несподіванка, що зацікавить передусім теологів. Рукопис датований з року 1342 і має заголовок: „Божі тайни“. Той самий учений викрив арабський рукопис, що складається з 87 карт. Його зміст — опис арабських звірят. При рукописі є 30 світлин. Цього роду арабські книжки дуже рідкі, бо їх теологи забороняли зображати живі звірята.

ТАЄМНИЙ ЗАМАХ.

У Вижім Висоцьку (Туреччина) невідомий особник стрілив кілька разів крізь вікно до Філіди й Броніслава Кравс. Ранених перевезли по-ліційним самоходом до лікарні в Турції. Поліція арештувала замаховця, але з огляду на добро слідства подробиці держать у тайні.

УЧЕНЬ ЗАСТРИЛИВ УЧИТЕЛКУ.

В мужеській гімназії в Тірпани (Болгарія) підчас роздавання свідомств один учень застрілив учительку, а дві важко ранив. Ранених у безнадійному стані перевезли до лікарні. Молодий злочинець покінчив самогубством. Причиною — кепське шкільне свідомство.

БУРЕВІЙ НАД ТЕРНОПОЛЕМ.

У неділю, 2. липня, в полудневих годинах перелетів над Тернополем буревій з дощем. Буревій тривав кілька хвилин і поробив багато шкоди: поламав багато дерев, у деяких домах побило вікна, понищив електричні проводи так, що цілу ніч місто було без світла, і т. п.

ГРАД ЗНИЩИВ 1,300 МОРГІВ ЗБИЖЖА.

Над частиною борщівського новітнього перехрестя гряд величезний лісового оріха і знищив збіжжя на просторі 1,300 моргів поля в селах: Вісичці і Пичатинцях, частинно у Стрілковичах та Королівці. Матеріальні шкоди сягають 130,000 зл.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

БЕЗ ОГЛЯДУ НА ЦІНУ

КРАЩЕ ГОРІВКИ НЕМА В НІЯКІ ФЛЯШЦІ

ФРАНЦУЗИ В ОБОРОНІ ВЕНЕЦІ.

Під заголовком „Моя війна в Італії“ появилися в Парижі цікаві спогади Де-ля-Саржа, який 1917-го р. був командантом французької летунської ескадри, приданої до оборони Венеції. Чимало французьких летунів згинувло тоді в обороні Італії.

ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН

Історичний роман. Написав Федір Дудко. Літературна бібліотека „Української культури“ ч. 1. Видавництво „Українська культура“. Львів: Ілюстрації М. Бутковича. З друкарні Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові. Книжка великої 8-ми, стор 239. Це перший том повісті, що має назву „Між Сидом і Харитонів“.

ЗМІСТ: Серед пенатів (має 13 розділів). На гетьманському бенкеті (8 розділів). Дядько й небога (5 розділів). Орел не шовить мух (17 розділів). В тексті 6 малюнків на цілу сторінку. На задній обортці читаємо оті слова: „На вивчені події минулого ставимо свої характери й кумо шляхи до кращого майбутнього. Ювілейне видання. У пам'ять 250-ліття (1687—1937) обрання на гетьманство нашого найбільшого державника, Його Милости гетьмана Івана Мазепи. Хай ця ювілейна книжка дійде до рук кожного українця!“ Книжка написана з великим розмахом. У ній багато ріжних історичних документів і описів ріжних подій на гетьманському дворі. Добре змальований характер Мазепи і його тонка політика.

Ціна \$1.75. Замовляйте в „Свободі“: „SVOBODA“ P. O. BOX 346, Jersey City, N. J.

ПОДЯКА.

В неділю, 10. вересня 1939, вечором застали до мене п. Прокип Хомяк і п. Констант Галушка з своїми рідними, як з несподіванкою для мене. Ті два джентльмени, п. Хомяк і п. Галушка, бачили мене убого пригноблені і бажали поможти мені, що свита Божого бабця. Тому вони обоє, як комітет, старались всіма силами пригварити зібрати жертву мені на візок, котрим я міг би доколически їхати на вулицю. Вони доручили мені суму \$109.30, за що складаю їм найвищу подяку за їх ширини груди. Рішож дякую сердечно членам Тов. Івана Франка, що прихистили мене жертвою і дякую найвище своєму жертводавцю, що вилучив мене убогого терпіння і не жалували своїм широким серцем на візок. Нехай милосердя Господи винагородить вам всім сторіччя і найбільшим добром у ашнім житті. Свій про свого брата записи дякую, а чужий я знати не хочу. Я живу ще з своїм віром і надією в Бога, що нехай ще знайдуться ширі брати й сестри, що допоможуть мені встати на ноги, хоч не в своїй, а в добрих ширині.

Останю до вас всіх з найбільшою ширіною вдячністю.

Григорій Романків, 39 Nunn Ave., Washington, N. J. (1002.)

ЗАНЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

доводять до безпотрібного терпіння. Аналіз крові, лучи „Екс“, аналіз сечі, медична екзамінація ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ заповнюють улашту діягозу. Ресматичні стани, „Гей фівер“, астма, клопотні відкодової кишки, нудора, залоз і широк лікується модерними способами. — ТЮРАДА ЛАГОМ. DR. DE RUHA 128 East 86th St., New York City. Кожного дня від 10—2. год. і від 4—9. У неділю від 10—2. Особна жальця для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МИРОН ПІТВІН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Без ріжниць, як далеко позв. Нюарк. Бразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шари і цесля — Обслу. 383 MORRIS AVENUE, near Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ УНДЕРТЕЙКЕР заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща. JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 6th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОКХ, БРОКЛІН, NEW YORK I. ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel: Orchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 6-5577

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

Тарзан вправ з його приятелями були схоплени, немов миші в лапці. Менофта тимчасом робила галас на коридорі і скликала зо всіх сторін людей та вояків. Стенлі Вуд знеохочено споглядав на звязаного короля і промовив: „Ще заки нас схоплять і нам зроблять кінець, я хотів би тій потворі кінець зробити“.

Гонфалі пританнула. Цей скуподбий король їм обом завдав чимало мук. Це він накидався во своїми любощами Гонфалі і він, довідавшись, що вона кохає Вуда, звелів їх разом увязнити, але на віддаї, щоб вони не могли себе дотикати. Лише страх перед своєю жінкою не дозволив йому до тепер виконати свого гидкого плану.

Тарзан зупинив Вуда, словами: „Це правда, що цей лайдак заслужив на смерть. Але він нам живий стане краще в пригоді, ніж мертвий. Ми можемо його вжити як закладника“. Як лише Тарзан скінчив ті слова, коло дверей роздався голосний крик воїв. Вони висказували своє здивування, побачивши на королевій кров і глибоку рану.

Далі серед інших голосів дався почути голс самої королевої Менофти: „Там, у внутрі, є скажений чоловік. Це він увільнив в'язнів. Тепер вони загрожують життю короля. А я цього не хочу. Я сама бажала покарати короля. Тому йдїть, схопіть чужих в'язнів і короля та їх усіх приведіть до мене живими“.